

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/178/2022
Identifikačné číslo spisu:	3520201171
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3520201171.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky U. L. U., bývajúcej v M. L. M. F., C. XXXX/XX, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Martin Bartko - JUDr. Silvia Bartková, so sídlom Trenčine, Piaristická 6667 a manžela navrhovateľky U. T. U.J., bývajúceho v Š. XXXX, zastúpeného Hriadel & Heger, Advokátska kancelária s.r.o., so sídlom v Bratislave, Palisády 33, o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov na čas po rozvode k maloletým deťom: R. U., nar. XX.XX.XXXX, a T. U., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcim t.č. u matky, zastúpeným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Mesto nad Váhom, ako kolíznym opatrovníkom, o návrhu matky o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, vedenom na Okresnom súde Nové Mesto nad Váhom pod sp. zn. 11P/20/2020, o dovolaní matky maloletých detí proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 24. mája 2022, sp. zn. 27CoP/30/2022, 27CoPno/1/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Nové Mesto nad Váhom (ďalej len „súd prvej inštancie“, alebo „okresný súd“) rozsudkom z 13. januára 2022, č.k. 11P/20/2020-498 manželstvo účastníkov konania rozviedol (výrok I.), upravil práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva, a to tak, že obe maloleté deti pochádzajúce z manželstva zveril do výlučnej osobnej starostlivosti matky s tým, že právo zastupovať deti a spravovať ich majetok majú obaja rodičia, ďalej, že otec sa zaväzuje prispievať bežným výživným na maloletého R. vo výške 230,- eur mesačne, na maloletého T. vo výške 200,- eur mesačne, s účinnosťou od právoplatnosti rozvodu manželstva, zároveň príspevkom na tvorbu úspor v prospech oboch maloletých detí po 80,- eur mesačne (výroky II. - VI.), uložil rodičom a maloletým deťom výchovné opatrenie, spočívajúce v povinnosti podrobiť sa odbornému poradenstvu, psychologickému poradenstvu v ambulancii U. R. I., so sídlom v U. (výrok VII.), zrušil uznesenie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 23. septembra 2020 č.k. 6P/45/2020-39, ktorým bol nariadeným neodkladným opatrením upravený styk otca s maloletými deťmi (výrok VIII.), uložil matke povinnosť nahradiť otcovi trovy konania vo výške 96,50 eur (výrokom VII.), matke uložil povinnosť

zaplatiť štátu náhradu trov konania za znalecké dokazovanie vo výške 357,- eur na účet súdu (výrokom X.). Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 22, § 23 ods. 1, 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o rodine“). Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že manželstvo účastníkov neplní svoje spoločenské funkcie a nie je reálna možnosť na obnovenie spolužitia, návrhu vyhovel a manželstvo rozviedol a že zverenie detí matke je najvhodnejšou možnosťou výchovného prostredia detí. Stanovené dohodnuté výživné považoval za zodpovedajúce možnostiam a schopnostiam oboch rodičov, ako aj potrebám detí. Konštatoval, že spornou medzi rodičmi zostala otázka úpravy stretávania otca s maloletými deťmi, ktoré stretávanie žiadali rodičia upraviť súdom. Maloleté deti sú vo vzťahu k otcovi negatívne. Znalkyňa u detí pozorovala prejavy, ktoré sú z jednej časti pozostatkami negatívneho prežívania výchovných situácií s otcom, ale aj vyplývajú z nevedomého, či vedomého ovplyvňovania detí matkou vo vzťahu k otcovi, ktoré sa pravdepodobne stále prenáša a upevňuje prostredníctvom postojov matky k otcovi, nakoľko deti viac ako 18 mesiacov nie sú v priamom osobnom styku s otcom. Odvolávajúc sa na doporučenie znalkyne, súd nariadil výchovné opatrenie, ktorým uložil rodičom a maloletým deťom povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu a psychologickému poradenstvu v ambulancii U. R. I. so sídlom v U., čo zároveň považoval za rozhodnutie o úprave styku otca s mal. deťmi (asistovaného), keď stretávanie bez asistencie nepovažoval za vhodný z vyššie uvedených dôvodov. Úpravu práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode posudzoval v zmysle ust. § 24 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 37 ods. 2 písm. d/, § 62 ods. 1, 2, 4, 5, 6, § 64 ods. 3, § 75 ods. 1, 2, § 76 ods. 1, § 77 ods. 1 Zákona o rodine. O trovách konania súd rozhodol podľa § 55 v spojení s § 57 a 58 CMP.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie otca maloletých uznesením z 24. mája 2022 sp. zn. 27CoP/30/2022, 27CoPno/1/2022 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch II. - VII, ktorými boli upravené práva a povinnosti rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode a uložené výchovné opatrenie a v súvisiacich výrokoch VIII. - X. zrušil a v tomto rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (výrok I.). Výrokom II. zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že rodičia maloletých detí sú už právoplatne rozvedení (výrokom I. napadnutého rozsudku), ktorému rozvodu predchádzal rozvrat vzťahu medzi nimi a znefunkčnenie manželstva. Opodstatnenosť odvolania otca maloletých detí odvolací súd posudzoval z hľadiska zmyslu a účelu ustanovení Zákona o rodine, podľa ktorých súd prvej inštancie o úprave rodičovských práv a povinností na čas po rozvode v tomto konaní rozhodoval. Vyhodnotiac všetky skutočnosti plynúce z vykonaného dokazovania, v kolízii so súdom prvej inštancie nastolenou úpravou pomerov na čas po rozvode, odvolací súd dospel k jednoznačnému záveru, že napadnuté rozhodnutie je pre nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutočností predčasné, nereflektujúce na špecifické okolnosti posudzovanej veci, čiastočne nesprávne a tiež neúplné (nevyčerpávajúce celý predmet konania). Vzhľadom na uvedené napadnuté rozhodnutie v dotknutých častiach týkajúcich úpravy práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode a podmienkach ich výkonu (výroky II. až VIII.) a v súvisiacich výrokoch o trovách konania štátu a účastníkov (výroky IX. a X.) podľa ust. § 389 ods. 1 písm. b/ a c/ v spojení s ust. § 391 ods. 1 CSP zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie v tomto rozsahu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd rozhodol zároveň aj o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý uplatnil v priebehu odvolacieho konania. Uviedol, že v priebehu konania bol uznesením Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 23. septembra 2020 pod č.k. 6P/45/2020-39, za účelom obnovenia vzťahu otca s maloletými deťmi z dôvodu pretrhnutia kontaktu medzi nimi, upravený rozsah a podmienky stretávania otca s deťmi na každý nepárny pondelok a piatok a každú párnú stredu v čase od 16:00 hod. do 18:00 hod. v priestoroch Centra pre deti a rodiny Myjava, bez prítomnosti matky, za prítomnosti psychológa alebo sociálneho pracovníka zariadenia a telefonický kontakt otca s maloletými deťmi na každý párný pondelok a piatok a každú nepárnu stredu v čase od 18:00 hod. do 18:20 hod. s využitím telefonického mobilného zariadenia matky, ktorá je povinná tento kontakt umožniť a poskytnúť potrebnú súčinnosť. Aj keď samotný otec svoje odvolanie výslovne neformuloval voči zrušujúcemu výroku VIII., ale odvolaním napadol výrok VII., suspenzívnym účinkom odvolania bol zároveň dotknutý aj zrušujúci výrok VIII., čo znamená, že v dôsledku komplexného zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu zostáva zachovaný neodkladným opatrením z 23. septembra 2020 nastolený stav, upravujúci rozsah a podmienky úpravy styku otca s maloletými deťmi, ktoré rozhodnutie je stále vykonateľné, účinné a matka, i keď sa zjavne nesprávne

domnieva, že už nie je ním viazaná, ho musí bez akýchkoľvek podmienok rešpektovať a podľa neho sa správať. Podľa názoru odvolacieho súdu pre otcom požadovanú novú úpravu styku otca s maloletými deťmi neboli naplnené zákonné predpoklady, keďže pôvodná úprava je stále účinnou a primeranou (s ohľadom aj na závery znalkyne). Z uvedených dôvodov návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia nevyhovelo.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala matka maloletých detí (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Matka za porušenie práva na spravodlivý proces považovala predovšetkým nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia rozhodnutia poukazujúc na jeho zmätočnosť, nepresvedčivosť a nepreskúmateľnosť. Dovolateľka v dovolaní namietala skutočnosť, že nie je vôbec zrejmé, ako odvolací súd dospel k svojmu rozhodnutiu a že napadnutým uznesením zrušil aj výroky, ktoré odvolaním napadnuté neboli (výrok č. VIII., ktorým súd prvej inštancie zrušil uznesenie Okresného súdu v Novom Meste nad Váhom č.k. 6P/45/2020-39 z 23. septembra 2020). Dovolateľka bola toho názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu a jeho odôvodnenie je výsledkom arbitrárneho rozhodovania založeného len na povrchnom (zrýchlenom) hodnotení dôkazov a ako také nemôže v právnom štáte obstáť. Na základe vyššie uvedeného dovolateľka navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie tak, aby Krajský súd v Trenčíne zákonným postupom vec znovu prejednal a rozhodol zákonným spôsobom bez porušenia práva na spravodlivý proces matky a maloletých detí.

4. Otec maloletých detí v podanom vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie matky odmietol v celom rozsahu, nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne a dostatočne odôvodnené.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

6. Najvyšší súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 viackrát (viď napríklad sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/209/2015, 3Cdo/308/2016, 5Cdo/255/2014) uviedol, že právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je (nesmie byť vnímaný ako) tretia inštancia, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

7. Tejto mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Matka maloletých detí vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ CSP. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd zmätočnosti, ktoré sú vymenované v ustanoveniach § 420 písm. a/ až f/ CSP.

9. Prípustným predmetom dovolania z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 420 CSP je rozhodnutie vo veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ je dovolaním napadnuté uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je zrejmé, že sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej, ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V dôsledku zrušenia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie znovu o nej koná a rozhoduje.

10. V súvislosti s podaným dovolaním matky smerujúcim proti zrušujúcemu uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bola vrátená vec na ďalšie konanie odvolací súd poukazuje taktiež na rozhodnutie č. R 19/2017 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku.“

11. Napokon odvolací súd zdôrazňuje, že samotná povaha uznesenia odvolacieho súdu o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a vrátení veci tomuto súdu na ďalšie konanie, otvára strane sporu možnosť v pokračujúcom konaní uplatniť všetky svoje procesné práva, vrátane právnej argumentácie (právna stránka veci) a práv na využitie riadnych, prípadne aj mimoriadnych opravných prostriedkov.

12. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd uzatvára, že proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je dovolanie podľa § 420 ods. 1 CSP prípustné. Dovolací súd preto procesne neprípustné dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP bez skúmania, či v konaní došlo k dovolateľkou namietanému dovolaciemu dôvodu.

13 Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania odvolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

14. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.